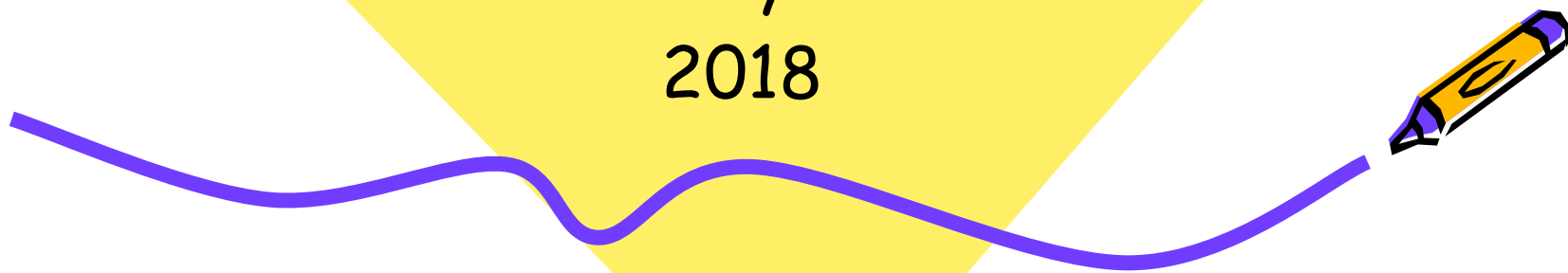

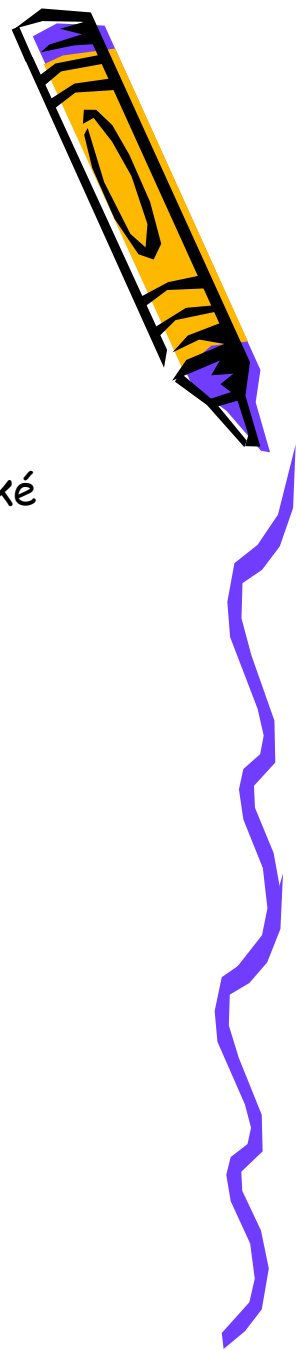
Didaktika předškolního věku

Zora Syslová
2018

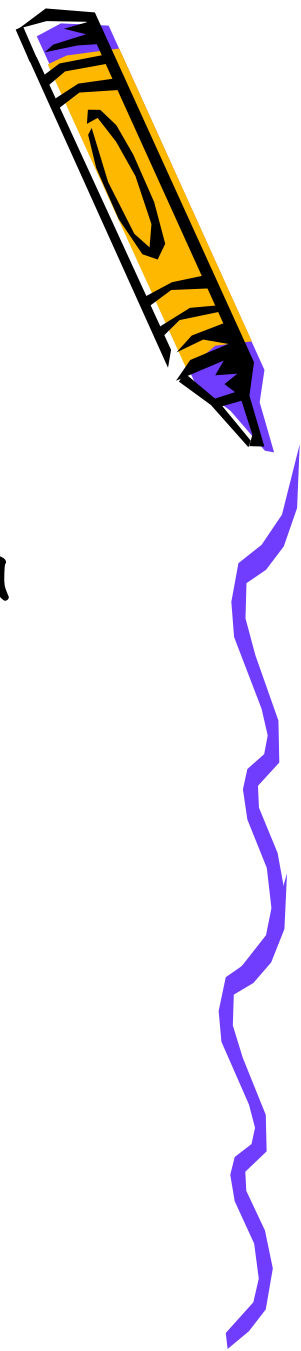
Obsah

1. Didaktické kategorie, RVP PV a cíle vzdělávání.
2. Jak děti poznávají svět (epistemologická východiska předškolního vzdělávání, prekocepty), organizační formy vyučování, jejich specifické rysy v předškolním vzdělávání.
3. Obsah vzdělávání, individualizace v předškolním vzdělávání.
4. Přístupy ke vzdělávání (transmisivní, konstruktivistické), druhy učení (prožitkové, kooperativní, sociální, situační), model učení E-U-R.
5. Hra, její význam, znaky.
6. Motivace a emoční vývoj, výukové metody, aktivizace dětí, hodnocení výsledků vzdělávání.

Požadavky k zakončení

- 80% docházka
- Zpracování podkladů pro diskuzi na kolokviu
- Aktivní zapojení na kolokviu

Rozhovor s fakultní cvičnou učitelkou

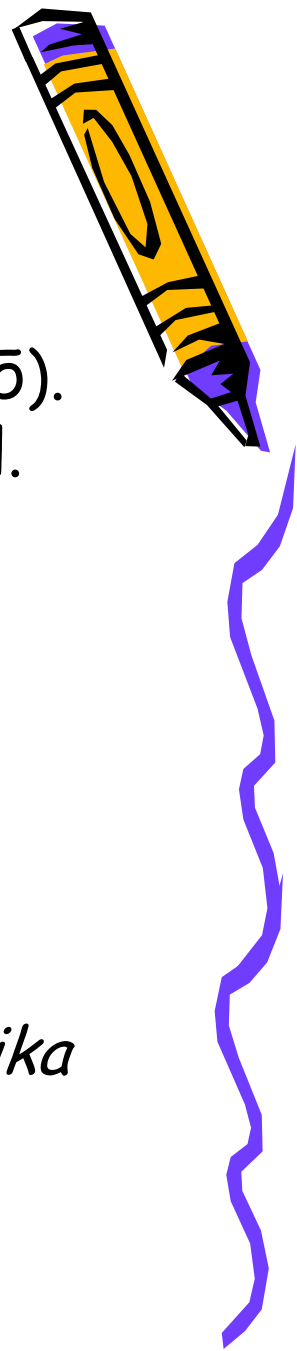
o spontánních činnostech dětí (volné hře) a řízených (didakticky zacílených) činnostech, respektive o didaktických kategoriích vztahujících se k řízeným činnostem:

- **Cíle vzdělávání** (s jakými cíli učitelky pracují, jak je využívají při plánování vzdělávací práce, co si myslí o současných cílech předškolního vzdělávání, jak rozumí jejich formulaci a struktuře v *Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání* apod.).
- **Obsah vzdělávání** (jak vnímají učitelky obsah vzdělávání a jeho vztah k cílům, co je v MŠ myšleno učivem, jaký je rozdíl mezi učivem v MŠ a v ZŠ apod.).
- **Organizační formy** (jaké organizační formy jsou v MŠ využívány, jak se v nich projevuje aktivita, spontaneita a tvořivost dětí apod.).
- **Metody vzdělávání** (jaké metody vzdělávání učitelky upřednostňují a proč, jak výběr metod ovlivňuje výsledky předškolního vzdělávání).
- **Hra** (jaký prostor je dětem dáván pro hru, jaký má učitelka názor na hru dětí v MŠ, jakým způsobem podporuje hru dítěte / jejich spontánní aktivity).

Studium odborné literatury:

- Krejčová, V., Kargerová, J., & Syslová, Z. (2015). *Individualizace v mateřské škole*. Praha: Portál.
- *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. (2018). Praha: VÚP.
- Suchánková, E. (2014). *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*. Praha: Portál.
- Syslová, Z., et al. (2018). *Didaktika mateřské školy*. Praha: Wolters Kluwer.
- Šmelová, E, Prášilová, M., et al. (2018). *Didaktika předškolního vzdělávání*. Praha: Portál.

Písemně vyhodnotit, do jaké míry se ztotožňují názory učitelky a zkušenosti z praxe s odbornou literaturou.

Kritéria pro hodnocení:

- odevzdání písemného vyhodnocení rozhovoru a studia odborné literatury v elektronické podobě do **30. 12. 2018** na syslova@ped.muni.cz.
- aktivní zapojení do skupinové diskuze nad vybranými didaktickými kategoriemi v rámci kolokvia.

Co je didaktika

Didaskein - učit, vyučovat, poučovat, jasně vykládat, dokazovat

Didaktika - umění vyučovat

- J.A.Komenský (1592-1670) - Didaktika velká (1657)
- O.Chlup (1875-1965) - Středoškolská didaktika (1935)
Didaktika školy mateřské (1948)

„Didaktiku vymezujeme jako teorii vzdělávání a vyučování. Zabývá se problematikou vzdělávacích obsahů, které se jakožto výsledky společensko-historické zkušenosti lidstva stávají v procesu vyučování individuálním majetkem žáků. Zabývá se zároveň procesem, který charakterizuje činnosti učitele a žáků a v němž si žáci tento obsah osvojují, tedy vyučováním a učením.“

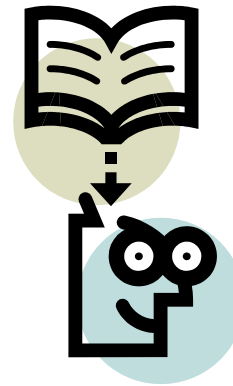
Skalková, 2007

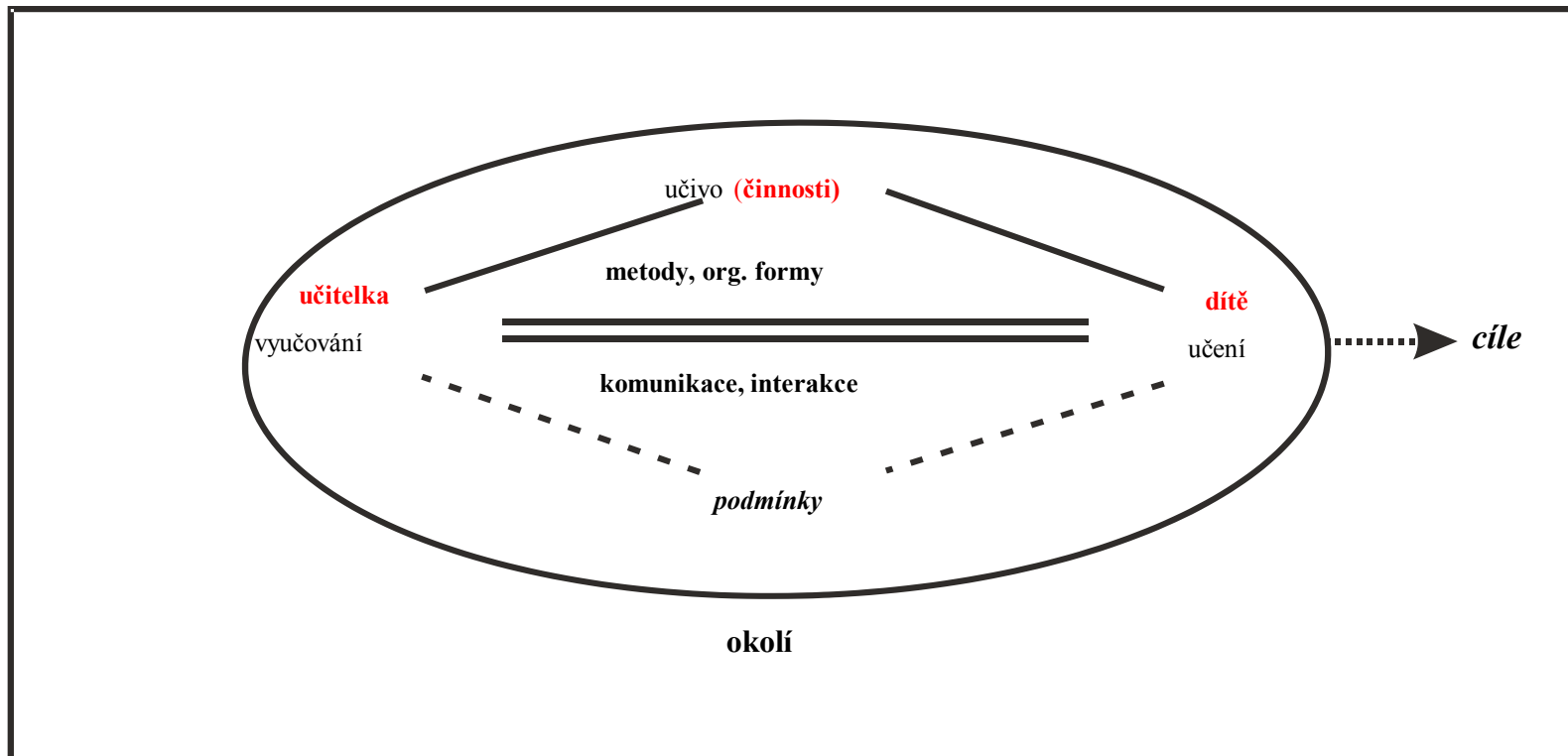
Struktura vyučovacího procesu

Ve struktuře celistvého procesu vyučování lze vyčlenit následující prvky, mezi nimiž se utvářejí vzájemné složité vztahy:

- a) Cíle procesu vyučování
- b) Obsah (učivo)
- c) Součinnost učitele a žáků
- d) Metody, organizační formy a didaktické prostředky vyučování
- e) Podmínky za nichž proces vyučování probíhá

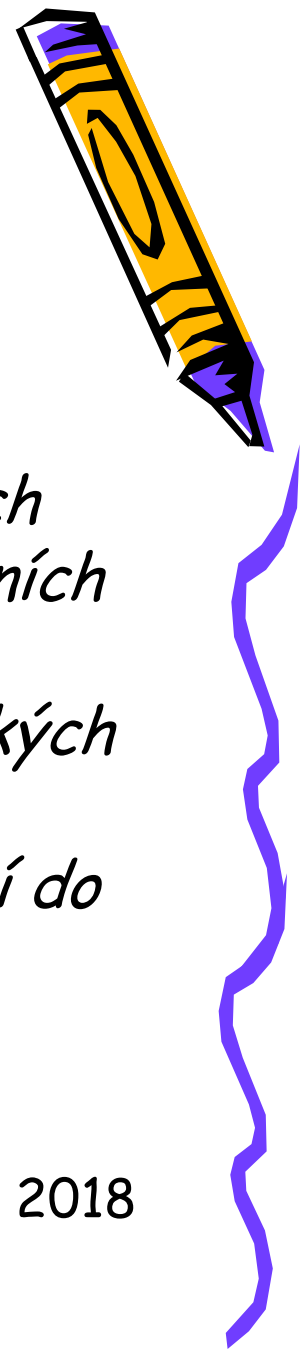

Didaktický trojúhelník

S vědomím historických souvislostí lze chápat didaktiku mateřské školy jako teorii, jako poznatkový systém, který pro proces vzdělávání dítěte předškolního věku řeší problematiku cílů, obsahů, prostředků, podmínek, metod uplatněných učitelkou a metod nabídnutých dítěti, organizačních forem, očekávaných a dítětem osvojovaných komponent kompetencí. Jde o systém pedagogických pojmů a jejich vzájemných vazeb ve vztahu ke vzdělávací činnosti zaměřené na dítě od narození do doby jeho nástupu do povinného základního vzdělávání, jež respektuje individuální a věkové zvláštnosti dítěte tohoto věku.

Syslová, et al., 2018

1. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

2001 (bez klíčových kompetencí)

2004

2016 (inovace - terminologie, posílení práce s dětmi s SVP, zpřesnění požadavků na obsah ŠVP a cílený - termínovaný rozvoj podmínek vzdělávání, ped. diagnostika)

2017 (podmínky pro vzdělávání dvouletých dětí)

2018 - zrušení povinného 2hodinového překrývání

Obsah RVP PV

- Zásady předškolního vzdělávání
- Cíle vzdělávání
- Obsah vzdělávání
- Podmínky vzdělávání
- Autoevaluace
- Povinnosti učitele
- Tvorba ŠVP

Pojetí RVP PV

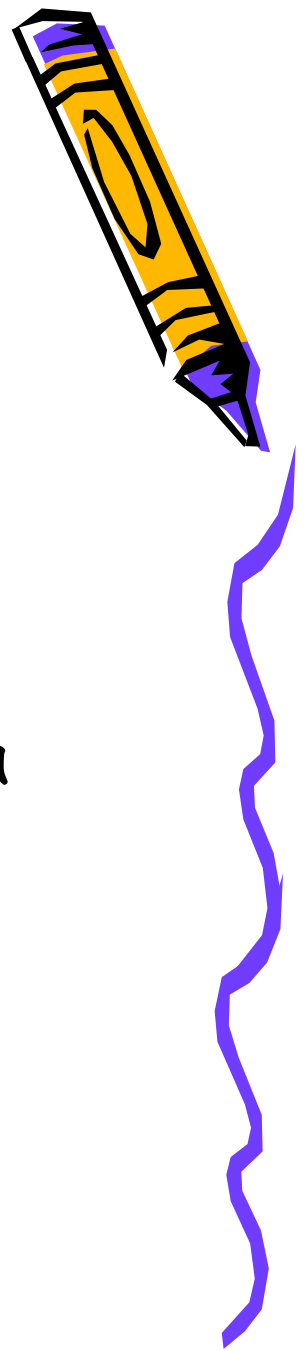
Hlavní principy RVP PV:

Zaměřuje se na vytváření základů **klíčových kompetencí** dosažitelných v etapě předškolního vzdělávání (kompetence = soubor předpokládaných dovedností, vědomostí, postojů, schopností a hodnot).

Definuje **kvalitu** předškolního vzdělávání z hlediska cílů, podmínek, obsahu i výsledků, které má přinášet (Kvalita je definována pomocí očekávaných výstupů s upozorněním na rizika, které ohrožují úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga).

Pojetí RVP PV

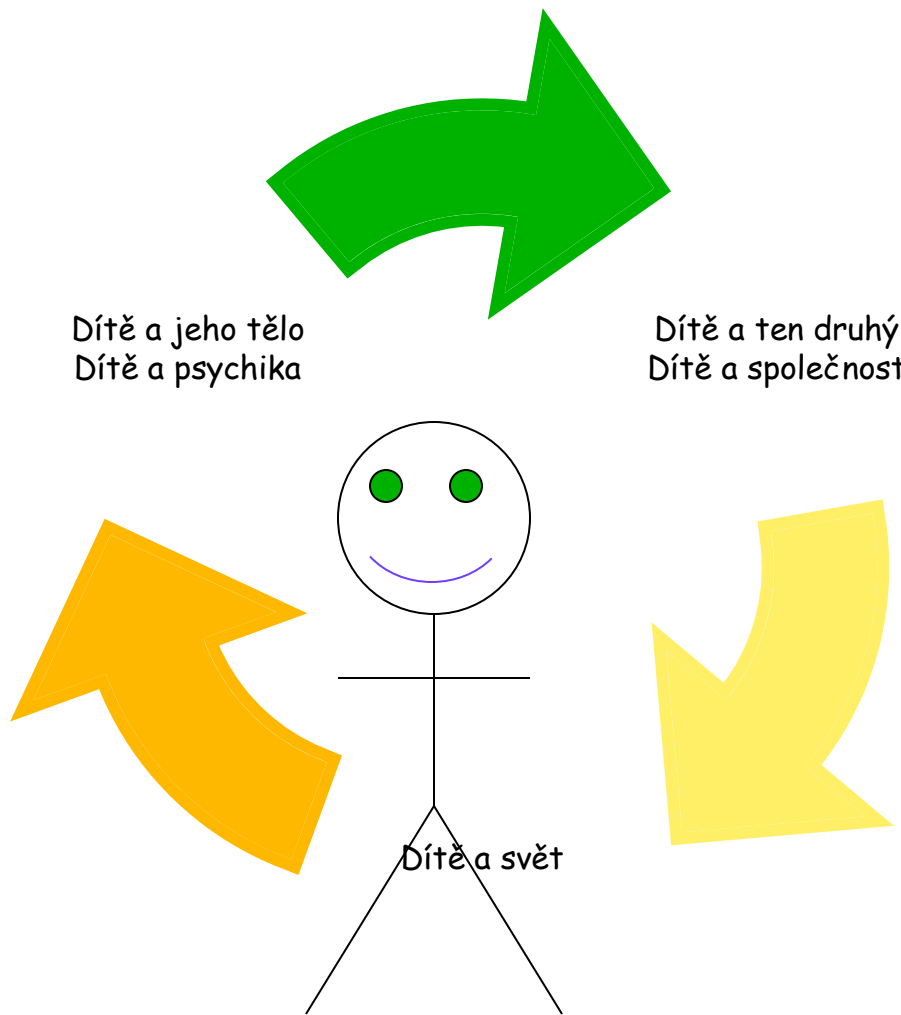

Hlavní principy RVP PV:

- ✓ Akceptuje přirozená vývojová specifika dětí předškolního věku.
- ✓ Důsledně je promítá do obsahu, forem a metod předškolního vzdělávání.
- ✓ Umožňuje rozvoj a vzdělávání každého jednotlivého dítěte v rozsahu jeho individuálních možností a potřeb.

HOLISTICKÉ POJETÍ

Osobnost dítěte: bio – psycho - sociální jednotka

Integrovaný přístup

Je třeba uplatňovat integrovaný přístup. Vzdělávání by mělo probíhat na základě integrovaných bloků, které nerozlišují „vzdělávací oblasti“ či „složky“, ale které nabízejí dítěti vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích. Znamená to smysluplné propojování všeho, co bývalo uměle členěno do „výchovných složek“.

RVP PV, s. 8

